

EUREGIO, Enscheder Straße 362, 48599 Gronau

Aan de leden en adviserende leden
van de EUREGIO-raad

Ansprechpartner / Contactpersoon
Christoph Almering

☉ c.almering@euregio.eu

postadres	anschrift
Postbus 6008	Postfach 1164
NL-7503 GA	D-48572
Enschede	Gronau
053-4605151 ☎	02562 / 702-0
053-4605159 ☎	02562 / 702-59
info@euregio.nl ☎	info@euregio.de
www.euregio.nl ☎	www.euregio.de

☎ - 11

16-11-2018

Vergadering van de EUREGIO-raad d.d. 30 november 2018

Geachte dames en heren,

De eerstvolgende vergadering van de EUREGIO-raad, waarvoor wij u van harte uitnodigen, vindt plaats op

vrijdag 30 november 2018, 15.30 uur

in het Forum Sparkasse Münsterland Ost,

Münsterstraße 21, 48231 Warendorf (*zie bijgaande plattegrond*)

Let op: De fractievergaderingen vinden plaats in het Kreishaus van Warendorf, Waldenburger Straße 2 (dus niet bij de Sparkasse). Dit is op loopafstand van de Sparkasse.

De **fractievergaderingen** beginnen om **14.00 uur** in de volgende ruimten In het Kreishaus:

CDA / CDU:	Raum 4.01
PvdA / SPD:	Raum 3.68
Fractie Zonder Grenzen:	Raum 4.26

In de bijlage ontvangt u de agenda met toelichting voor deze vergadering.

Volksbank Gronau-Ahaus eG
IBAN: DE04 4016 4024 0114 6116 00
BIC: GENODEM1GRN
Bank Nederlandse Gemeenten
IBAN: NL89 BNGH 0285 1663 36
BIC: BNGHNL2G

Vorsitzender / voorzitter:
mr. drs. R.G. Welten
Geschäftsführer / directeur bestuurder:
Christoph Almering
Deutsch-niederländischer Zweckverband
Nederlands-Duitse
Gemeenschappelijke regeling
Umsatzsteuer-ID: DE 815593444

Met vriendelijke groeten,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'R' followed by a horizontal line and a diagonal stroke.

Rob Welten

Voorzitter

AGENDA

**voor de vergadering van de EUREGIO-raad
d.d. 30 november 2018**

- 1: Opening en begroeting**
 - *Goedkeuring van de agenda*

- 2: Goedkeuring van het verslag van de vergadering van het de EUREGIO-raad d.d. 29 juni 2018**

- 3: Mededelingen**
 - a) *Viering 60-jarig jubileum EUREGIO*
 - b) *Tolle Woche 2018*
 - c) *Stand van zaken Experiment Grens*
 - d) *Jeugdworkshop 08-11-2018*
 - e) *Stand van zaken project "Bereikbaarheid via de lucht"*
 - f) *Amsterdam – Berlijn treinreis*
 - g) *Europese week van de regio's en steden*
 - h) *Werkbezoek ambassadeurs februari 2019*

- 4: Projectpresentatie "Urban Air Mobility"**

- 5: Dagelijks Bestuur**
 - a) **Bericht vanuit het Dagelijks Bestuur**
 - b) **Vragen en suggesties uit de fracties**

- 6: Bericht uit de commissievergaderingen**

- 7: Afvaardiging EUREGIO-raadsleden naar de drie EUREGIO-commissies**

- 8: Controle van de jaarrekening van de EUREGIO voor het begrotingsjaar 2017, decharge van directie en bestuur voor de jaarrekening 2017 en behandeling van het jaaroverschot**

- 9: Begroting 2019**

- 10: **Nieuw plv. lid kascommissie**
- 11: **Verkiezing voorzitter EUREGIO-commissie “Duurzame Ruimtelijke Ontwikkeling”**
- 12: **Voortgang Strategie EUREGIO 2030**
- 13: **GROS Governance NL/NRW en NL/Niedersachsen**
- 14: **Stand van zaken financiering GrensInfoPunten**
- 15: **Memorandum Landrätekonferenz**
- 16: **Afschaffen zomer- en wintertijd**
- 17: **INTERREG V A**
- a) *Stand van zaken algemeen*
 - b) *Overzicht van de vergaderdata van de gremia*
 - c) *Overzicht van de aangevraagde projecten*
- 18: **Advisering INTERREG V-projecten**
- a. *“Leonardo da Vinci Innovation”*
 - b. *“UNESCO Geopark Cooperation DE/NL”*
 - c. *“Grensoverschrijdende Toeristische Innovatie 2”*
- 19: **Deelprojecten uit het INTERREG V Kaderproject voor de EUREGIO**
- a) *Standpuntbepaling intensieve samenwerkingsprojecten*
 - 1. *Euregio Scholierenseminar 2019 3^e editie*
 - 2. *Burgerbus Nordhorn-Denekamp*
 - b) *Toegekende aanvragen tot 5.000 €*
 - 1. *Jubileum 400 jaar Johan Nieuwhof*
 - 2. *Grensbeleving Enschede-Ahaus-Gronau*
 - 3. *Wir sind vom selben Stern*
 - 4. *Tolle Woche 2018 – Grenswerk Job & Study*
 - 5. *Concert Die Schöpfung van Haydn*
 - c) *Stand van zaken Kaderproject*
 - d) *Evenementen i.h.k. van goedgekeurde projecten*

20: INTERREG VI

21: Vergaderschema 2019

22: Rondvraag

1 Opening en begroeting

- *Goedkeuring van de agenda*

Besluitvoorstel:

Goedkeuring.

**2. Goedkeuring van het verslag van de vergadering van de
EUREGIO-raad d.d. 29 juni 2018**

Het verslag van de vergadering treft u als **bijlage** aan.

Besluitvoorstel:

Goedkeuring van het verslag.

3: Mededelingen

a) Viering 60-jarig jubileum EUREGIO

In de laatste EUREGIO-raadsvergadering stond de planning van de activiteiten ter gelegenheid van het zestigjarig bestaan van de EUREGIO op de agenda. De EUREGIO had op verschillende manieren (onder andere tijdens de laatste drie vergaderingen van de EUREGIO-Raad en met een begeleidend schrijven) alle aangesloten gemeenten opgeroepen met ideeën te komen. De EUREGIO heeft vervolgens eigen bijdragen geleverd aan bijeenkomsten en evenementen die op de betreffende locaties hebben plaatsgevonden of nog zullen plaatsvinden.

Vele evenementen zijn al geweest. Deze hebben een zeer goede respons gekregen. Een aantal evenementen zullen nog volgen.

Op zaterdag 15 december zal ter afsluiting van het jubileumjaar een EUREGIO-‘kerstspektakel’ in Enschede worden georganiseerd. Op deze kerstmarkt worden actuele grensoverschrijdende projecten gepresenteerd.

Hieronder een overzicht van de evenementen die al hebben plaatsgevonden of nog op de rol staan:

Datum	Evenement	Locatie	Aangesloten gemeente
18.04.	Gesundheitsregion Euregio Visite	Berufskolleg Bocholt	Bocholt
12.05.	Europadorf in der Maiwoche	Europadorf, Osnabrück	Stadt Osnabrück
30.05.	GTI-Acties tijdens het Fronleichnam weekend	Winterswijk u. EUREGIO	
02.06.	EUREGIO Chorfestival	Innenstadt Rheine	Rheine (/Borne)
08.06.	Stadtgeburtstag Rheine und Jubiläum Städtepartnerschaft Borne-Rheine	Rheine	Rheine (/Borne)
17.06.	Fest der Kulturen	Spelle	Spelle
30.06.	Zomerconcert “Symfonia Jong Twente”	Enschede	Enschede

06.06., 05.07., 24.08., 02.09., 09.09.	Grenzüberschreitender Abendlauf Dinxperlo- Suderwick (06.06.) Jazz-Konzert "Bocholt goes EUREGIO" (05.07.) Dinxperwick swingt (24.08.) Büchermarkt "60 Jahre EUREGIO" (02.09.) "Platzkonzert (Deutsches und niederländisches Orchester)" (09.09.)	Bocholt und Dinxperlo	Bocholt
05.08.	Abschlusskonzert niederländisches Staatsjugendorchester, Beteiligung der EUREGIO	Lengerich	Lengerich
26.08.	Melbuul'n dagen met jumelage Borne-Rheine	Borne	Borne (/Rheine)
(nog niet definitief aangemeld)	Evtl. Schulprojekt		Kreis Warendorf
05.09.	Unternehmerveranstaltung „60 Jahre EUREGIO – Chancen der heimischen Wirtschaft in der grenzüberschreitenden Zusammenarbeit“	Coesfeld	Stadt Coesfeld
09.09.	LAGA, Europagarten met Kulturbüro LK OS en Europe Direct LK OS	Bad Iburg	LK Osnabrück
14.-16.09.	Stadtfestival Gronau	Gronau	Stadt Gronau
28.09.	Städtepartnerschaft Hengelo-Emsdetten	Emsdetten	Hengelo / Emsdetten
04.10.	Tolle Woche, "Leren aan de grens, 60 jaar EUREGIO"	Enschede	Enschede
05.10.	Glasrijk Tubbergen, Symposium "60 jaar EUREGIO"	Oale Roadhoes Tubbergen	Tubbergen
December	Concert (08-12) en kerstkribben-tour	Isselburg en Suderwick/Dinxperlo	Bocholt
tbc	50jarig jubileum jumelage Hellendoorn-Ibbenbüren		Hellendoorn (/Ibbenbüren)
15.12.	EUREGIO kerstmarkt ter afsluiting van 60 jaar EUREGIO	Enschede	

b) Tolle Woche 2018

‘Die Tolle Woche’ vond dit jaar plaats van 29 september tot en met 7 oktober in Enschede. De week stond in het teken van informatie en ontmoeting rondom grensoverschrijdende samenwerking. ‘Die Tolle Woche’ maakt als jaarlijks terugkerend evenement deel uit van de Duitslandagenda van gemeente Enschede. Aanvankelijk werd met deze 3^e editie een bredere inbedding in de EUREGIO nagestreefd. Het evenement vond dit jaar echter in afgeslankte vorm plaats, onder meer vanwege financiële tegenvallers bij gemeente Enschede. Hoewel de geografische focus daardoor zoals voorheen ligt op Enschede en haar directe Duitse buurgemeenten, bestaat er nog steeds een thematisch breed aanbod aan activiteiten.

De EUREGIO leverde een inhoudelijke bijdrage aan de volgende programma-onderdelen:

- GrensWerk on Tour: op 2 oktober informeerde het GrensInfoPunt EUREGIO in samenwerking met het Competentie- en Informatiecentrum GrensWerk reizigers in de regionale trein RB51 tussen Enschede en Dortmund over de werkmogelijkheden en kansen in het buurland.
- Op initiatief van de provincie Overijssel en de Bezirksregierung Münster vond op 2 oktober in Enschede ook het Retailcongres Münsterland-Overijssel plaats. Centraal stond de vraag hoe in Nederland en Duitsland wordt omgegaan met leegstand in stadscentra, nieuwe concepten als Smart Cities en veranderende consumentenbehoeftes. Inhoudelijke bijdrages werden geleverd door onder meer de Universiteit Twente, het Netzwark Innenstadt NRW en belangenorganisaties als InRetail.
- Op 4 oktober vond de conferentie ‘Leren aan de grens!’ plaats. Met de conferentie, die ook in het teken stond van ‘60 Jaar EUREGIO’, wilde de gemeente Enschede een stimulans geven aan de samenwerking op het gebied van grensoverschrijdend onderwijs in de EUREGIO. Thema’s als aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt, diploma-erkenning en buurtaalonderwijs kwamen in plenaire fora en workshops aan bod. De EUREGIO heeft de opbrengst van de dag in ontvangst genomen en gaat op korte termijn met de initiatiefnemers van de conferentie om tafel om de voortgang van alle deelprojecten in kaart te brengen.
- Eveneens vond op 4 oktober in Hengelo een grensoverschrijdende banenbeurs plaats onder de titel: GrensWerk Job & Study feat. European Jobday, die volledig in het teken stond van werken en studeren in het buurland en in Europa. Nederlandse en Duitse werkgevers presenteerden

zichzelf met een stand en boden vacatures, stage- en afstudeerplekken aan. Daarnaast vonden tijdens de banenbeurs workshops over solliciteren in het buitenland, taal, cultuur en het gebruik van sociale media etc. plaats.

Op 6 oktober werd op de Oude Markt in Enschede ter gelegenheid van een craftbeer-festival in de Tolle Woche het speciaal voor het zestigjarig bestaan van de EUREGIO gebrouwen bier Smuggler's Gold gepresenteerd. Twee brouwerijen uit Enschede en Münster (Stanislaus Brewskovitch en Finne) hebben het bier gezamenlijk bedacht en geproduceerd en brengen het ook samen op de markt – het bewijs dat je regionale producten grensoverschrijdend kunt ontwikkelen en op de markt kunt brengen. Inmiddels kan iedereen die dat wil het bier kopen.

c) Stand van zaken Experiment Grens

Op 1 maart jl. is de EUREGIO gestart met het Experiment Grens. Doelstelling van dit laagdrempelige project is om Duitsers en Nederlanders de praktijk van werken in het buurland te laten ervaren – door middel van een meeloopstage (1-2 dagen) bij een bedrijf in het buurland.

Experiment Grens richt zich tot iedereen die belangstelling voor een professionele sprong over de grens heeft: Van scholieren en MBO/HBO/WO-studenten die zich willen oriënteren op de arbeidsmarkt en hun mogelijkheden willen verkennen, tot werknemers met jarenlange arbeidservaring van alle opleidingsniveaus die nieuwsgierig zijn, zich willen verbreden of misschien zelfs de volgende stap in hun carrière in het buurland willen zetten.

Inmiddels zijn er 18 deelnemende bedrijven (waarvan 11 Duitse en 7 Nederlandse). Er heeft in juni een snuffelstage met de gedeputeerde van Overijssel, Eddy van Hijum, bij het Duitse bedrijf INOTEC in Heek plaatsgevonden. Dit werd goed door de lokale pers ontvangen. Bovendien heeft het Experiment Grens deelgenomen aan een trainactie tussen Enschede en Dortmund georganiseerd door Grenswerk waarbij ook de Duitse media aanwezig was. Ook heeft het Experiment zich tijdens de European Job and Study Beurs in Hengelo gepresenteerd. Daarnaast zijn er momenteel gesprekken gaande met de gemeente Coevorden en haar partnerstad Nordhorn om een uitwisseling in het kader van Experiment Grens te organiseren.

Om het project bij geïnteresseerden verder onder de aandacht te brengen is er een poster ontworpen die bij de deelnemende bedrijven, lidgemeentes, scholen, etc. verspreid wordt. Daarnaast wordt eraan gewerkt om de Facebookpagina verder te verspreiden en de bedrijven op de Facebookpagina verder te promoten door middel van een vlog. Bovendien is besloten het project om twee maanden te verlengen (t/m eind oktober).

Overige stagemogelijkheden

Andere vormen van stages en studieverblijven in het buitenland worden ondersteund door de Europese Unie, met name in het kader van het Erasmus+-programma. Meer gedetailleerde informatie is te vinden op: <https://www.erasmusplus.de/> (voor Duitse aanvragers) en <https://www.erasmusplus.nl/> (voor Nederlandse aanvragers). Instellingen en bedrijven die hun eigen mobiliteitsproject willen uitvoeren, kunnen een aanvraag indienen voor financiering in het kader van Erasmus+. Particulieren kunnen in het kader van zogenaamde "poolprojecten" zoeken naar een geschikte financieringsmogelijkheid voor hun studieverblijf in het buitenland. Naar aanleiding van vragen in de EUREGIO-Raad van 29 juni j.l. wordt het idee overgenomen om over deze mogelijkheden offensiever te communiceren, bijvoorbeeld via de website van de GrensInfoPunten.

d) Jeugdworkshop 08-11-2018

De jeugd is onze toekomst en dat is de reden dat de grensoverschrijdende samenwerking ook meer bij hen moet gaan leven. De EUREGIO heeft daarom op 8 november 2018 een workshop voor jongeren georganiseerd. Doel was onze jeugdige EUREGIO-inwoners in de gelegenheid te stellen hun ideeën of wensen voor de toekomst aan ons voor te stellen. Bij deze eerste editie van "Youth Battle", die bij Tobit Software in Ahaus heeft plaatsgevonden, konden Duits-Nederlandse groepen, met een focus op de leeftijd van 15 tot 25 jaar, hun project pitchten. Na afloop koos de jury het meest veelbelovende project uit. De winnaar was een project met de titel "Grens/ztafel". Het projectplan omvat een event waarbij een zeer lange tafel over de grens wordt geplaatst waaraan Nederlanders en Duitsers plaats kunnen nemen om gezamenlijk te feesten, te eten en te drinken, dit alles omkaderd door een programma met muziek, shows en theater.

Dit project won € 5.000,-, en zal in het komende jaar onder professionele begeleiding van EUREGIO worden uitgevoerd. In totaal hebben zes groepen zes verschillende projecten uitgewerkt en gepresenteerd. Zowel de jury als de bezoekers en de organisatoren waren aangenaam verrast door de creativiteit en de enthousiasmerende uitstraling van de jeugdige deelnemers uit Duitsland en Nederland. Er vinden al gesprekken plaats om aan ook de andere projecten een vervolg te geven en deze wellicht uit te voeren.

De resultaten van de Youth Battle worden opgenomen in de Strategie EUREGIO 2030. Daarnaast zal de EUREGIO voortbouwend op dit pilotproject in de toekomst vaker soortgelijke activiteiten organiseren.

e) *Stand van zaken project “Bereikbaarheid via de lucht”*

Werkpakket A – Mobiliteitsvraag

Werkpakket A richt zich op de analyse van de huidige marktvraag in het Euregio gebied. Tijdens de zomermaanden is een brede enquête uitgezet bij inwoners en bedrijven in het Nederlandse en in het Duitse deel van het EUREGIO-gebied. De resultaten van de enquêtes worden nu door de opdrachtnemer geanalyseerd.

Werkpakket B – Status Quo analyse

Werkpakket B bekijkt de huidige luchtbereikbaarheid van het EUREGIO-gebied in relatie tot de voor de regio relevante vliegvelden. Door de opdrachtnemer is tot nu toe een analyse gemaakt over de volgende deelvragen:

- Luchtbereikbaarheid: analyse van de directe vluchten
- Luchtbereikbaarheid: van de vliegvelden (incl. overstap/transfer)
- Bevolkingspotentieel van de vliegvelden en geografische stroomgebieden
- Vliegveldprofielen van voor de EUREGIO relevante vliegvelden
- Bereikbaarheid over land van de relevante vliegvelden voor personenauto's
- Bereikbaarheid over land van de relevante vliegvelden via openbaar vervoer

De voorlopige resultaten worden in de stuurgroep per memo gedeeld.

Werkpakket C – Scenario analyse

Werkpakket C bekijkt aan de hand van verschillende scenario's de mogelijke toekomstige luchtbereikbaarheid van het EUREGIO-gebied via de relevante vliegvelden.

- De opdrachtnemer bereidt in afstemming met de projectgroep een workshop voor, om samen met de projectgroep en stakeholders trends en ontwikkelingen te bespreken met als doel hieruit verschillende scenario's te ontwikkelen.
- Deze workshop is gepland op 30 oktober in Gasthof Driland. De stuurgroep en de begeleidingsgroep zijn hierover geïnformeerd en de formele uitnodiging is deze week verzonden.

Algemeen

Het derde voortgangsgesprek van het opdrachtnemersconsortium en de stuurgroep vond plaats op 16 oktober jl. De opdrachtnemer heeft de eerste resultaten van de drie werkpakketten gepresenteerd. Tevens is de voorbereiding van de workshop van 30 oktober afgestemd.

f) *Amsterdam-Berlijn treinreis*

Het aantal treinreizigers tussen Amsterdam en Berlijn kan verdubbelen naar twee miljoen reizigers door de reistijd te verkorten naar vier uur. Dat verwacht spoorvervoerder NS. Er wordt nu gewerkt aan een plan dat beschrijft hoe de verbinding Amsterdam-Berlijn op korte termijn sneller kan en welke investeringen hiervoor nodig zijn in de infrastructuur.

Er wordt al een hele tijd gesproken over een snellere verbinding tussen de Nederlandse en Duitse hoofdstad. Op dit moment duurt de reis tussen de twee steden nog 6,5 uur, maar door dit flink in te korten wordt de trein een serieus alternatief voor het vliegtuig. Een marktaandeel van 30 tot 35 procent is dan realistisch en haalbaar, meent NS.

Investeringen

NS, Deutsche Bahn, het Nederlandse en Duitse ministerie van Infrastructuur en de betrokken Duitse deelstaten hebben tijdens de railvakbeurs InnoTrans verregaande afspraken gemaakt om de intercity tussen Amsterdam en Berlijn te versnellen. Daarvoor zijn zowel aan Nederlandse als aan de Duitse kant flinke investeringen nodig. "Belangrijk is daarom dat de partners NS, ProRail en Deutsche Bahn samen optrekken", aldus de vervoerder.

De Duitse staatssecretaris Ferlemann heeft beloofd zich in te zetten voor beter materieel en de beschikbaarheid van snellere treinpaden. Bovendien heeft NS met Deutsche Bahn afgesproken om in de komende zes maanden een agenda op te stellen die aansluit bij het gezamenlijke plan voor versnelling.

Concurrentie vliegtuig

De snellere trein staat bij NS al een hele tijd op de agenda, zodat er een treinverbinding ontstaat die concurrerend is met het vliegtuig. Daarom heeft de vervoerder toegezegd alles te doen wat mogelijk is op het gebied van dienstregeling en materieel. De vervoerder liet onlangs eenmalig een snellere trein van Amsterdam naar Berlijn rijden.

Het verminderen van het vliegverkeer op relatief korte afstanden is bovendien ook een speerpunt van Europa. Elisabeth Werner heeft namens de Europese Commissie aangegeven dat verbindingen tussen hoofdsteden prioriteit van Europa zijn. Deze verbinding zou daarvoor een perfecte showcase kan worden, vindt zij.

Duitsland

De ambities voor deze verbinding passen verder ook bij de plannen van de Duitse regering. De versnelling is onderdeel van het Duitse programma voor hoogfrequent spoor, het Deutschland Takt 2030. Daarom worden de opties voor versnelling ook binnen dit kader verder onderzocht. Ook het rijden van een extra binnenlandse trein op de bestaande route – waardoor de intercity Berlijn minder vaak hoeft te stoppen – of een route via Utrecht, Arnhem, Oberhausen en Duisburg zijn mogelijkheden voor de Duitse Bundesverkehrsminister die goed in kaart moeten worden gebracht.

Vervolg

Regio Twente en EUREGIO hebben op uitnodiging van NS op ambtelijk niveau twee vertegenwoordigers laten deelnemen aan de extra treinreis van Amsterdam naar Bad Bentheim op 17 september (zie bijlage). Vanuit de provincie Overijssel is ook een ambtelijke delegatie meegereist. Bestuurlijk namen deel, de portefeuillehouder mobiliteit van de Regio Twente en de mobiliteitsgedeputeerde van Overijssel. Tijdens deze treinreis is met NS, Pro-rail en I&W gesproken over de mogelijkheden van versnelling.

In onze gezamenlijke lobby verdient het aanbeveling te blijven benadrukken dat deze treinverbinding via Hengelo blijft rijden en dat Hengelo een stopstation blijft. Dit zal voorbereid worden in samenwerking met EUREGIO, Regio Twente en in MONT verband.

g) Europese week van de regio's en steden

Van 8 tot en met 11 oktober jongstleden vond in Brussel de European Week of Regions and Cities 2018 plaats. Op uitnodiging van de (deels bestuurlijke) delegaties van zowel de Regio Twente als de Regio Achterhoek – Kreis Borken, was het EUREGIO-Secretariaat in de personen van Christoph Almering, Tom Lamers en Dinand de Jong in Brussel aanwezig. Naast de vele netwerkbijeenkomsten, is deelgenomen aan onder andere de volgende voor de EUREGIO relevante programmaonderdelen:

- *Rondetafelgesprek met de heer Hans Stein, PV namens NRW en CdK Andries Heidema.*
- *Rondetafelgesprek met de heer Ricardo Ferreira, vertegenwoordiger EC, DG Regio en Europarlementariër Matthijs van Miltenburg (D66, ALDE, Rapporteur ECBM).*

- *Sessie Sustainable Urban Mobility Action Cluster*
- *Drone City Conference*

Uit de delegaties van onder andere de Regio Twente en Regio Achterhoek – Kreis Borken kwam naar voren dat overwogen dient te worden om bij volgende edities van de EWRC duidelijker in EUREGIO naal verband op te trekken om zodoende een krachtiger signaal namens de gehele grensregio af te geven. Mogelijk kan reeds bij de EWRC 2019 een dag of dagdeel in het teken van de grensoverschrijdende samenwerking geplaatst worden waarbij Nederlandse en Duitse stakeholders uit alle deelgebieden binnen de EUREGIO worden betrokken en gezamenlijke lobbypunten worden geagendeerd.

h) Werkbezoek ambassadeurs februari 2019

Op initiatief van de heer Van Veldhuizen wordt een tweedaags bezoek van ambassadeurs Kingma en Brengelmann aan Oost Nederland en aangrenzende Duitse regio's voorbereid. Aanvankelijk was sprake van een bezoek in het najaar van 2018, maar dit bleek niet haalbaar. Vooralsnog wordt gekoerst op 25, 26 en 27 februari 2019.

In een ambtelijke voorbereidingsgroep bestaande uit vertegenwoordigers van gemeente Enschede, Provincie Overijssel, Regio Twente, Regio Achterhoek en EUREGIO is besproken om het Memorandum Münsterland / Oost-Nederland als inhoudelijke en geografische leidraad voor het bezoek te laten fungeren.

Besluitvoorstel:

Kennisname.

4: Projectpresentatie “Urban Air Mobility”

De EUREGIO neemt deel in het Manifesto of Intent met Enschede en Münster voor een zogenoemd demonstrator project voor grensoverschrijdend urban air mobility. Hierbij worden kansen verkend van mobiliteit door de lucht voor publieke veiligheid in het EUREGIO-gebied. In dit project is al duidelijk dat er kansen liggen in de markt, maar er zijn nog uitdagingen op het gebied van het dichterbij elkaar brengen van betrokken partijen, het agenderen van lacunes in de luchtvaartregelgeving en het in samenwerking met het bedrijfsleven ontwikkelen van een levensvatbare businesscase. Dit demonstrator project wordt in Europees verband uitgevoerd en heeft een directe link met de Europese Unie (regelgeving, uitwisseling van ervaringen en financiële steun). Het project levert een concrete bijdrage aan de grensoverschrijdende samenwerking en intensificeert deze op een economisch innovatieve wijze (zie bijlage).

***Presentatie
Urban Air Mobility
door Wouter Asveld, gemeente Enschede***

- 5: Dagelijks Bestuur**
- a) Bericht vanuit het Dagelijks Bestuur**
 - b) Vragen en suggesties uit de fracties**

6: Bericht uit de commissievergaderingen

De commissievoorzitters geven een mondeling bericht ter vergadering

7: Afvaardiging EUREGIO-raadsleden naar de drie EUREGIO-commissies

Nu de diverse coalitieonderhandelingen na de Nederlandse gemeenteraadsverkiezingen zijn afgerond en de nieuwe leden naar de EUREGIO-raad zijn afgevaardigd, dienen de vrijgekomen zetels in de 3 EUREGIO-commissies opnieuw te worden ingevuld met stemgerechtigde leden en plaatsvervangers vanuit de EUREGIO-raad.

De Fractie Zonder Grenzen heeft tijdens de vorige EUREGIO-raadsvergadering de afvaardiging naar de 3 EUREGIO-commissies al bekend gemaakt.

In bijgaand **overzicht** van de leden van de 3 EUREGIO-commissies zijn de nog te benoemen leden of plaatsvervangers groen gemarkeerd.

Besluitvoorstel:

De EUREGIO-Raad benoemt uit zijn midden stemgerechtigde leden en hun plaatsvervangers voor de zetels in de drie EUREGIO-commissies die als gevolg van de Nederlandse gemeenteraadsverkiezingen zijn vrijgekomen

8: Controle van de jaarrekening van de EUREGIO voor het begrotingsjaar 2017, decharge van directie en bestuur voor de jaarrekening 2017 en behandeling van het jaaroverschot

Conform § 18 van het *Gesetz über kommunale Gemeinschaftsarbeit* (GkG NRW) in combinatie met § 95 van de *Gemeindeordnung für das Land Nordrhein-Westfalen* (GO NRW) dient de EUREGIO na afloop van elk begrotingsjaar een jaarrekening op te stellen, waarin het resultaat van het afgelopen begrotingsjaar moet worden verantwoord.

Het ontwerp van de jaarrekening 2017 is op 28-05-2018 door de directeur van de EUREGIO in zijn hoedanigheid van financieel beheerder opgesteld en door het bestuur op dezelfde dag goedgekeurd.

Hieraan voorafgaand was de ontwerpversie ter overleg voorgelegd aan de Begeleidingsgroep Financiën.

Het ontwerp werd aan de kascommissie voorgelegd op 30.05.2018, en gelijktijdig is het ontwerp ter kennis voorgelegd aan het algemeen bestuur en de EUREGIO-Raad.

Conform een beginselbesluit schakelt de kascommissie voor de uitvoering van de controle de gespecialiseerde afdeling van de Kreis Borken in. De gespecialiseerde afdeling van de Kreis Borken heeft de jaarrekening 2017 gecontroleerd op weergave, van een getrouw beeld van het vermogen, de schulden, het resultaat en de financiële positie.

De kascommissie heeft in haar vergadering van 12-10-2018 de jaarrekening 2017 en het controleverslag van de Kreis Borken van 21-08-2018 getoetst en neemt en het controleverslag alsmede het samengevatte bericht zonder bevindingen op het controleverslag (accountantsverklaring), als eigen controleresultaat over.

Het **controleverslag met bijlagen** (Jaarrekening 2017 met bijlage en jaarverslag, in de versie die in de vergadering van de kascommissie op 12-10-2018 is vastgesteld) alsmede het door de kascommissie getekende **bevestiging**, zijn bijgevoegd bij dit besluitvoorstel.

De kascommissie spreekt uit de in haar vergadering van 12-10-2018 getoetste versie van de jaarrekening 2017 aan de desbetreffende organen voor te leggen en

- de jaarrekening 2017 met een balanstotaal ter hoogte van € 48.902.761,26 en een jaaroverschot ter hoogte van € 299.569,77 vast te stellen
- de directie en het Dagelijks Bestuur van de EUREGIO voor de jaarrekening 2017 decharge te verlenen
- het jaaroverschot van € 299.569,77 voor een bedrag ter hoogte van € 99.856,59 aan de egalisatiereserve en een bedrag ter hoogte van € 199.713,18 aan de algemene reserve toe te voegen.

Het Dagelijks Bestuur heeft in haar vergadering van 05-11-2018 deze aanbeveling besproken en besloten deze zonder opmerkingen door te sturen aan de EUREGIO-raad.

Besluitvoorstel aan het Algemeen Bestuur:

De EUREGIO-raad adviseert het Algemene Bestuur,

- de jaarrekening 2017 met een balanstotaal ter hoogte van € 48.902.761,26 en een jaaroverschot ter hoogte van € 299.569,77 vast te stellen
- de directie en het Dagelijks Bestuur van de EUREGIO voor de jaarrekening 2017 decharge te verlenen
- het jaaroverschot van € 299.569,77 voor een bedrag ter hoogte van € 99.856,59 aan de egalisatiereserve en een bedrag ter hoogte van € 199.713,18 aan de algemene reserve toe te voegen.

9: Begroting 2019

Het concept van het begrotingsreglement met de daartoe behorende bijlagen is bijgevoegd. De begroting voor 2019 sluit met een overschot van € 33.419.

De begroting is vanwege de wijziging van de rechtsvorm opgesteld in overeenstemming met het "Neue Kommunale Finanzmanagement (NKF) NRW".

In aanvulling op de NKF-eisen is aan de begroting een bijlage "Paragrafen" met onder meer een overzicht en beoordeling van de risico's voor de EUREGIO toegevoegd, dit om in het bijzonder te voldoen aan de informatiebehoefte van de Nederlandse leden voor wie een dergelijke risicobeoordeling volgens het Nederlandse begrotingsrecht gebruikelijk is.

Het concept van het begrotingsreglement 2019 met de bijbehorende bijlagen is besproken in de Begeleidingsgroep Financiën. De opmerkingen van de begeleidingsgroep treft u in de bijlage aan. Het Dagelijks Bestuur heeft in haar vergadering van 05-11-2018 het concept bevestigd en adviseert de EUREGIO-raad, het concept aan het Algemeen Bestuur voor te leggen. Het Dagelijks Bestuur adviseert de EUREGIO-raad, het Algemeen Bestuur te adviseren, het begrotingsreglement 2019 met de bijlagen, vast te stellen.

Besluitvoorstel aan het Algemeen Bestuur:

De EUREGIO-raad, bevestigt het concept van het begrotingsreglement 2019 met de bijbehorende bijlagen en besluit dit concept ter besluitvorming voor te leggen aan het Algemeen Bestuur. De EUREGIO-Raad adviseert het Algemeen Bestuur het begrotingsreglement 2019 met de bijbehorende bijlagen vast te stellen.

10: Nieuw plv. lid kascommissie

Coform Art.19 Abs. 4 benoemt het Algemeen Bestuur twee leden uit hun midden, welke de taak van kascommissie uitoefent. Het voorstelrecht oefent overeenkomstig zijn taak, de besluiten voor het Algemeen Bestuur voor te bereiden, aan de EUREGIO-raad uit.

Om beide kanten evenredig te vertegenwoordigen, werd de kascommissie gevormd uit een vertegenwoordiger van Nederlandse zijde met een plaatsvervanger evenals een vertegenwoordiger van Duitse zijde met een plaatsvervanger.

De heer T.H.B.M. Donderwinkel (CDU-CDA), die als vervanger van Nederlandse zijde voor de heer J.H.J Rouwenhorst (Fractie zonder Grenzen) werd benoemd is na de gemeenteraadsverkiezingen in Nederland uit de EUREGIO-raad getreden. Derhalve is een herbezetting voor de kascommissie nodig.

Besluitvoorstel aan het Algemeen Bestuur:

De EUREGIO-raad draagt een persoon van Nederlandse zijde voor, welke voor 2 jaren de opdracht van de kascommissie, als plaatsvervanger van de heer J.H.J. Rouwenhorst, waarneemt en in de eerstvolgende vergadering van het Algemeen Bestuur moet worden benoemd.

11: Verkiezing voorzitter EUREGIO-commissie “Duurzame Ruimtelijke Ontwikkeling”

De heer Gerrit Stam, die tot nu toe voorzitter van de commissie was, is sinds de afgelopen gemeenteraadsverkiezingen geen lid meer van de gemeenteraad van Almelo. Om deze reden moest hij ook zijn lidmaatschap van de EUREGIO-Raad en daarmee zijn voorzitterschap van de commissie opgeven.

In de vorige vergadering van de EUREGIO-Raad was het nog niet mogelijk een opvolger te kiezen doordat de nieuwe raadsleden na de Nederlandse gemeenteraadsverkiezingen nog niet bekend waren. De “Fractie zonder Grenzen” heeft voor de eerstvolgende raadsvergadering – de vergadering op 30 november 2018 in Warendorf – de heer J.H.J. Rouwenhorst als nieuwe voorzitter voorgedragen.

Besluitvoorstel:

De EUREGIO-raad kiest de heer Jeffrey Rouwenhorst (Fractie Zonder Grenzen) tot nieuwe voorzitter van de EUREGIO-commissie Duurzame Ruimtelijke Ontwikkeling..

12: Voortgang Strategie EUREGIO 2030

Nadat tijdens de vergaderingen van de afzonderlijke commissies in februari en mei (deels onder begeleiding van verschillende experts) de thema's zijn besproken, de actiegebieden zijn afgebakend en concrete maatregelen en doelstellingen aan de orde zijn gekomen en op 7 juni 2018 een gezamenlijke commissievergadering heeft plaatsgevonden, heeft het Dagelijks Bestuur van de EUREGIO zich op 5 november 2018 in het kader van een workshop gebogen over het thema "Strategie EUREGIO 2030". De bestuursleden hebben zich daarbij in meerdere workshoprondes in het bijzonder beziggehouden met strategische kernvragen en met de thema's "monitoring en evaluatie" voor wat betreft de strategische doelstellingen en thema's.

Het EUREGIO-secretariaat zal de resultaten van de bestuurs-workshop samenvatten en redactioneel uitwerken. Vervolgens zullen de resultaten, in overeenstemming met de tijdplanning voor het strategieproces, in de commissies worden gepresenteerd en bediscussieerd. Het doel is de uiteindelijke resultaten van het proces in twee raadsvergaderingen in 2019 te bespreken en de strategie door de EUREGIO-Raad te laten aannemen.

Parallel aan het ontwikkelen van de Strategie EUREGIO 2030 werkt het secretariaat verder aan een nieuwe communicatiestrategie. Hiervoor is de expertise van een communicatiebureau uit Enter (NL) ingewonnen. De nieuwe communicatiestrategie maakt feitelijk deel uit van de strategie "EUREGIO 2030".

Besluitvoorstel:

Ter kennisname.

.

13: GROS Governance NL/NRW en NL/Niedersachsen

NL-NRW

In september 2017 hebben Minister-president Mark Rutte en Minister-president Armin Laschet een besluit genomen over de verkenning van de grensoverschrijdende samenwerking. De toekomst van de grensinformatiepunten en de wederzijdse erkenning van beroepskwalificaties zijn centrale thema's in dit proces. EUREGIO neemt actief deel aan de vergaderingen en discussies die plaatsvinden in het kader van de verkenning op werkniveau. Vooral in de aanloop naar de zogenaamde 3+3 bijeenkomst, die op 11 juni 2018 in Schloss Moyland plaatsvond en waaraan ook staatssecretaris Raymond Knops van het Nederlandse ministerie van Binnenlandse Zaken en minister van Europese Zaken van Noordrijn-Westfalen Stephan Holthoff-Pförtner deelnamen, vond een intensieve uitwisseling plaats met vertegenwoordigers van politiek en bestuur. De volgende mijlpaal is de Regeringsconsultatie Nederland - NRW, die op 19 november 2018 in Den Haag zal plaatsvinden. Hier zal een verkenningnota aan de orde komen waarin de resultaten van de bilaterale overleggen onder de regie van de Provincie Limburg en de Staatskanzlei van NRW zijn samengevat.

NL-Nds

De samenwerking tussen Nederland en Nedersaksen was op rijks- en deelstaatniveau tot voor kort vooral een zaak van het Ministerie van Buitenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en de Nedersaksische Staatskanzlei. Hierbij diende een bilaterale GROS-Actielijst als basis. Decentrale overheden waren onvoldoende op deze actielijst en overlegstructuur aangehaakt waardoor de samenwerking een nauwelijks duurzaam karakter had.

De resultaten van het Actieteam GEA hebben bijgedragen aan een nieuwe dynamiek in Den Haag en Hannover met als gevolg dat er sinds enige tijd wordt gesproken over een nieuwe 'governance' structuur die moet leiden tot een betere en inhoudelijk diepgaandere samenwerking tussen het Rijk en de Nedersaksische Staatskanzlei.

Op verzoek van de Staatssecretaris Knops is de Commissaris van de Koning van de provincie Groningen, René Paas, gestart met een verkenning van de organisatie van de samenwerking tussen Nederland en Nedersaksen. De EUREGIO, de EDR, grensprovincies en enkele gemeenten participeren in deze verkenning en dienen ook

een positie te krijgen in de nieuwe governance. BZK heeft daarbij de rol van aanjager en coördinator in Den Haag.

De verkenning zal moeten leiden tot een gezamenlijk voorstel van Nederland en Nedersaksen met betrekking tot de organisatie van de grensoverschrijdende samenwerking. Van belang is dat voorstellen en prioriteiten op het juiste niveau (multi-level governance) worden belegd en zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van bestaande structuren. Inhoudelijke voeding vanuit de grensregio's is nadrukkelijk gevraagd.

Hoorzitting Landtag Niedersachsen

Op donderdag 30 augustus jl. heeft een openbare hoorzitting plaatsgevonden in de Ausschuss für Bundes- und Europaangelegenheiten und Regionale Entwicklung in de Landtag van Niedersachsen.

Op initiatief van de CDU- en SPD-Landtagsfracties stond in deze hoorzitting de verbetering van de grensoverschrijdende samenwerking tussen Nederland en Niedersachsen centraal met een focus op de thema's arbeidsmarkt, onderwijs en infrastructuur.

De EUREGIO is, naast enkele andere organisaties waaronder de provincie Drenthe en EDR, in de gelegenheid gesteld een schriftelijke stellingname in te dienen en in te spreken tijdens de hoorzitting. De stellingname is voor u als **bijlage** toegevoegd.

Directeur-bestuurder Christoph Almering heeft tijdens de hoorzitting gewezen op het belang van een transparante grensoverschrijdende arbeidsmarkt en de cruciale rol die de GrensInfoPunten in dit kader innemen. Op de vraag uit de commissie hoe het Land NRW hier tegenover staat antwoordde de heer Almering dat de signalen uit NRW voor wat betreft een financiering voor de lange termijn positief zijn. Net als in Nederland wordt in NRW voortzetting van het dienstenaanbod van het GIP onmisbaar geacht, aldus Almering, maar nu is het zaak dat NRW en Niedersachsen ook zo snel mogelijk in overleg gaan om tot gezamenlijke oplossingsrichtingen te komen.

Daarnaast is onderstreept dat de EUREGIO het voornemen van de Landtag steunt om verder te investeren in euregionaal onderwijs en het bevorderen van studentenmobiliteit in de grensregio. Tot slot heeft de EUREGIO zich positief geuit met betrekking tot de wens van de Landtag om infrastructurele maatregelen in betere samenwerking tussen onder andere de Nederlands- Duitse Commissie voor Ruimtelijke Ordening, de Euregio's en verantwoordelijke ministeries aan Nederlandse en Niedersachsische zijde uit te voeren.

Besluitvoorstel:

Kennisname.

14: Stand van zaken financiering GrensInfoPunten

Uiterlijk in maart 2020 moet er een model voor de toekomstige financiering van de GrensInfoPunten aan de Duits-Nederlandse grens zijn ontwikkeld. Indien er dan nog geen duidelijkheid bestaat, moeten de GIPs zich voorbereiden op een “phasing out”, omdat vanaf 2021 vanuit INTERREG geen subsidies meer ter beschikking worden gesteld. Op dit moment worden hierover op werkniveau intensieve discussies gevoerd tussen de Duitse en Nederlandse autoriteiten.

In principe kan er ondertussen van worden uitgegaan dat in geval van structurele financiering van de grensinformatiestructuur de Nederlandse en Duitse zijde elk 50% van de kosten dragen. Het begrip "structureel" moet hier overigens niet als “voor onbepaalde tijd” worden opgevat. Op dit moment wordt er informeel gesproken over een termijn van bijvoorbeeld 2 x 4 jaar.

Aan Nederlandse zijde gaat het Nederlandse ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) een groot deel van de kosten (50% van het Nederlandse aandeel) voor zijn rekening nemen. De provincies en de regionale/lokale autoriteiten zouden de rest moeten overnemen. Wij verwijzen u naar de brief over dit onderwerp die op 24 september 2018 door Staatssecretaris Van Ark aan de Tweede Kamer is verstuurd (zie bijlage). Aan Duitse zijde zou een groot deel van de kosten worden gedragen door de deelstaat Noordrijn-Westfalen. Bovendien zou ook de deelstaat Nedersaksen in het geval van de grensinformatiepunten in de EUREGIO en de Eems Dollard Regio moeten bijdragen aan de financiering. Dit lijkt op dit moment moeilijk vanwege de budgettaire voorschriften van de deelstaat. De EUREGIO voert op dit moment gesprekken met vertegenwoordigers van het Land Niedersachsen, om een oplossing te vinden. NRW wil zich gaan richten naar het model dat in september tussen Nederland, de Provincie Limburg en NRW is overeengekomen (NL: 50% Rijk/25% provincie /25% regio's+gemeentes; D: 75% deelstaat/25% regio's+gemeentes).

Als de twee deelstaten 75% van het Duitse aandeel in de financiering voor hun rekening zouden nemen, zou 25% dus nog steeds voor rekening van de regionale/lokale overheden komen. Momenteel worden oriënterende gesprekken met de betrokken bestuurders in het EUREGIO-gebied gepland over dit aandeel in de structurele financiering. Op 28 september vond hierover aan de Nederlandse kant overleg plaats met SZW, de Provincies Overijssel, Gelderland, de regio's Twente en Achterhoek, de gemeente Hardenberg (de regionale cofinanciers in de INTERREG V A Projecten “UNLOCK” en “GIP EUREGIO”) en de EUREGIO. In het INTERREG V A-project GIP EUREGIO (februari 2019-december 2020) dragen de Duitse en

Nederlandse regionale/lokale overheden resp. 8,8% en 9,6% van de kosten, de EUREGIO 1,5%. Dit komt uit op 20% van de totale kosten. Vanaf 2021 wordt uitgegaan van totale kosten per jaar van rd. € 551.000 waarvoor een “regionale” bijdrage van in totaal 25 % in de financiering moet worden opgebracht.

Besluitvoorstel:

Kennisname.

15: Memorandum Landrätekonferenz

In de 'Arbeitsgruppe Landrätekonferenz' hebben vertegenwoordigers van de Kreise van het Münsterland en van de stad Münster, de provincies Gelderland en Overijssel, de regio's Twente en Achterhoek alsmede de Bezirksregierung Münster en de EUREGIO inmiddels de tekst van het memorandum en de bijlage met de belangrijkste onderwerpen van de grensoverschrijdende samenwerking opgesteld. Momenteel vindt de redactionele herziening plaats en daarna gaan de teksten voor de definitieve afstemming naar de organisaties van de betrokken deelnemers. Het memorandum dient dan op 14 december 2018 te worden ondertekend (of vooraf door de contractpartners die op 14 december verhinderd zijn).

Besluitvoorstel:

Kennisname.

16: Afschaffen zomer- en wintertijd

Hoewel er aanvankelijk door de Europese Commissie voor werd gepleit om de zomer- en wintertijd in 2019 af te schaffen, vindt een deel van de EU-landen, waaronder Nederland, de mogelijke gevolgen van het voorstel niet duidelijk genoeg en wil daarom geen standpunt innemen.

De verandering zou grote gevolgen kunnen hebben voor onder andere de transportsector, zeker als lidstaten verschillende tijden gaan hanteren. Op voorstel van Oostenrijk, dat dit half jaar het voorzitterschap van de Raad van de EU heeft, zal er daarom mogelijk pas in 2021 een definitief besluit worden genomen.

De premiers van Nederland, België en Luxemburg hebben eerder aangegeven in ieder geval in dezelfde tijdzone te willen blijven.

Besluitvoorstel:

Kennisname

17: INTERREG V A

a. Stand van zaken algemeen

In de 12 vergaderingen van de INTERREG V-Stuurgroep EUREGIO vanaf begin 2015 zijn tot nu toe in totaal 38 projecten goedgekeurd. Door deze projecten zijn de INTERREG-middelen als volgt gereserveerd.

INTERREG-Reservering van EU-middelen (Stand 15-10-2018)

Prioriteit	EU - toewijzing	Reservering EU-middelen	
		Abs.	%
Prioriteit I Strategische initiatieven (EDR/EUR/ERW/ermn)	€ 104,42 mln.	€ 104,42 mln.	100,0 %
Prioriteit I overige sectoren * EUREGIO	€ 9,14 mln.	€ 6,30 mln.	68,9 %
Prioriteit II EUREGIO	€ 21,32 mln.	€ 14,88 mln.	69,8 %

* Het Comité van Toezicht heeft op 02-12-2016 besloten de indicatieve pot voor prioriteit I, "overige sectoren" ook vrij te geven voor strategisch initiatief projecten.

** Voor het project „EurHealth – 1Health“ met een toegekend EU-bedrag van € 2.405.000 stelt de Stuurgroep EUREGIO € 1.130.000 EU-middelen beschikbaar. Dit bedrag is in de weergave van de reservering van EU-middelen voor prioriteit II EUREGIO inbegrepen. Het resterende bedrag wordt beschikbaar gesteld uit het indicatieve prioriteit II – middelenbudget van de Stuurgroepen EDR (€ 1.000.000), Rhein Waal (€ 200.000) en ermn (€ 70.000).

b. Overzicht over de vergaderdata van de gremia

De tot nu toe vastgestelde data voor de INTERREG-gremia voor de komende maanden zijn:

1. ROV: 28-11-2018, 24-01-2019
2. IO: 20-12-2018, 13-02-2019
3. Stuurgroep: 29-11-2018, 28-03-2019

c. Overzicht over de aangevraagde projecten

Als **bijlage** ontvangt u een overzicht van de door de Stuurgroep EUREGIO tot nu toe goedgekeurde INTERREG V-projecten evenals de op dit moment voorliggende projectideeën en –concepten.

Besluitvoorstel:

Kennisname.

18: Advisering INTERREG V-projecten

a) *“Leonardo da Vinci Innovation”*

Het projectconcept treft u als **bijlage** aan.

Opmerkingen EUREGIO-commissie “Economie en Arbeidsmarkt” en Dagelijks Bestuur:

Er zijn geen opmerkingen van de commissie “Economie en Arbeidsmarkt” en het Dagelijks Bestuur.

Besluitvoorstel:

Aanbeveling.

18: Advisering INTERREG V-projecten

b) *“UNESCO Geopark Cooperation DE/NL”*

Het projectconcept treft u als **bijlage** aan.

Opmerkingen EUREGIO-commissie “Economie en Arbeidsmarkt” en het Dagelijks Bestuur:

Er zijn geen opmerkingen van de commissie “Economie en Arbeidsmarkt” en het Dagelijks Bestuur.

Besluitvoorstel:

Aanbeveling.

18: Advisering INTERREG V-projecten

c) *“Grensoverschrijdende Toeristische Innovatie 2”*

Het projectconcept treft u als **bijlage** aan.

Opmerkingen EUREGIO-commissie “Economie en Arbeidsmarkt” en het Dagelijks Bestuur:

De EUREGIO-commissie Economie en Arbeidsmarkt staat in principe positief t.o.v. het nieuw uitgewerkte concept. Er komt duidelijk aan de orde wat nieuw en anders is en waarom een vervolgproject gerechtvaardigd is. Dit blijkt bijvoorbeeld uit enkele nieuwe aspecten als de omgang met big data analyse, user generated content en het concept “Customer Journey”. Hier bestaat bij de toeristische ondernemers nog een grote behoefte aan – digitale – competenties, ook in grensoverschrijdende context. Het concept moet op enkele punten nog wel nader worden uitgewerkt. Hierbij dienen de volgende opmerkingen en vragen te worden meegenomen:

- De benadering om ondernemers als uitgangspunt te nemen in plaats van het vermarkten van elkaars land, wordt ondersteund. Dit sluit ook aan bij de Strategie 2030.
- Het accent leggen op ‘toeristen van de ondernemers in de grensregio’ in plaats van vermarkten van beide landen, Nederland en Duitsland, wordt ondersteund.
- De inhoudelijke pijlers worden ondersteund, hoewel de uitvoering niet overal even ver is uitgewerkt.
- De voorwaarde van NBTC als projectpartner wordt vanuit de Regio Twente ondersteund. Wellicht is er ook een Duitse partner op het gebied van Duitsland-marketing/district marketing Duitsland?

Besluitvoorstel:

Aanbeveling met inachtneming van de opmerkingen van de betreffende EUREGIO-commissie en het Dagelijks Bestuur.

19: Deelprojecten uit het INTERREG V Kaderproject voor de EUREGIO

a) Standpuntbepaling intensieve samenwerkingsprojecten

Zoals besloten door de EUREGIO-Raad, in overeenstemming met het advies van de commissies en het Dagelijks Bestuur, worden intensieve samenwerkingsprojecten vanaf € 5.000 eerst door de betreffende commissie vakinhoudelijk beoordeeld, voordat ze aan het Dagelijks Bestuur en de EUREGIO-raad worden voorgelegd.

De volgende projecten werden ingediend:

EUREGIO-commissie “MOZER- Maatschappelijke Ontwikkeling”:

1. *Euregio Scholierenseminar 2019 3^e editie (zie bijlage)*

Opmerkingen EUREGIO-commissie “MOZER – Maatschappelijke Ontwikkeling” en het Dagelijks Bestuur:

De commissie vraagt waarom de waterschappen niet bij het scholierenseminar zijn betrokken.

EUREGIO-commissie “Duurzame Ruimtelijke Ontwikkeling”:

2. *Burgerbus Nordhorn-Denekamp (zie bijlage)*

Opmerkingen EUREGIO-commissie “Duurzame Ruimtelijke Ontwikkeling” en het Dagelijks Bestuur:

Er zijn geen opmerkingen van de commissie “Duurzame Ruimtelijke Ontwikkeling” en het Dagelijks Bestuur.

Besluitvoorstel:

Goedkeuring van de genoemde intensieve samenwerkingsprojecten met inachtneming van de opmerkingen van de betreffende EUREGIO-commissies en op advies van het Dagelijks Bestuur.

b) Toegekende aanvragen tot 5.000 €

1. *Jubileum 400 jaar Johan Nieuhof*
2. *Grensbeleving Enschede-Ahaus-Gronau*
3. *Wir sind vom selben Stern*
4. *Tolle Woche 2018 – Grenswerk Job & Study*
5. *Concert Die Schöpfung von Haydn*

c) Stand van zaken Kaderproject

Overzicht informatiebijeenkomsten

Sinds 01-01-2018 t/m 30-06-2018 zijn door de EUREGIO 8 presentaties op bijeenkomsten gegeven, waar ook specifiek op informatie over de mogelijkheden van het Kaderproject is gewezen. In totaal sinds projectbegin 35.

EU-middelen gereserveerd

Tot en met 30-06-2018 hebben een toekenning ontvangen:

- o 374 ontmoetingsprojecten
- o 65 intensievere samenwerkingsprojecten (waarvan 21 projecten tot €5.000,- EU-subsidie)

Zodoende zijn € 1.272.169,71 subsidie gereserveerd voor kleine en mini-projecten. Daarvan zijn uitbetaald aan projectaanvragers: €519.865,73.

	Totale beschikbaar subsidie (2015 - 2022)	Indicatief toegewezen subsidie (stand 30-06-2018)	Uitbetaalde Subsidie (stand 30-06-2018)
Ontmoetingen (tot €1.000,- subsidie)	€ 297.000,-	€ 219.409,99	€ 157.236,44
Intensievere samenwerkingsprojecten (tot max. € 25.000,- subsidie)	€ 1.300.000,-	€ 1.052.759,72	€ 362.629,29
Totaal	€ 1.597.000,-	€ 1.272.169,71	€ 519.865,73

Aantal bereikte burgers

De navolgende aantallen zijn gebaseerd op projecten waarvoor reeds een eindbericht werd ingediend.

Met het oog op de indicatoren van het INTERREG V-programma Deutschland-Nederland is het van belang te vermelden dat inmiddels werden bereikt:

- Aantal scholieren / studenten (doelwaarde 5.000): 10.795
- Aantal bezoekers van concerten, festivals, musicals, jumelage-, sport- en dansevenementen, musea, theater, enz.: 55.811
- Aantal deelnemers aan grensoverschrijdende ontmoetingen: 20.538

d) *Overzicht evenementen i.h.k. van goedgekeurde projecten*

- Tentoonstelling "Farben der Freundschaft
10-09-2018 – 06-01-2019, Bürgerhaus Ibbenbüren
- Kooroptreden „Die Schöpfung von Haydn - 20-01-2019
Muziekcentrum Enschede

Besluitvoorstel:

Kennisname.

20: INTERREG VI

1. Op 2 mei 2018 heeft de Europese Commissie het ontwerp voor het meerjarig financieel kader (MFK) na 2020 gepresenteerd. Het document is beschikbaar op: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/communication-modern-budget-may2018_de.pdf
2. Op 30 mei 2018 heeft de Europese Commissie de ontwerpen van de teksten van verordeningen, onder meer ook voor de 'Europese territoriale samenwerking' (INTERREG), gepresenteerd. Het document is beschikbaar op:
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DE/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018PC0374&from=EN>
3. Conform het besluit van de begeleidingscommissie op 9 maart 2018 is de begeleidingsgroep INTERREG VI op 4 juli 2018 met de concrete voorbereiding van het INTERREG VI-programma Deutschland-Nederland begonnen. Net als dat bij de voorbereiding van het INTERREG V-programma het geval was, maken de volgende vertegenwoordigers deel uit van de begeleidingsgroep:
 - telkens één vertegenwoordiger van EZK, MWIDE NRW en BM Nds
 - twee vertegenwoordigers van de acht provincies in het programmagebied
 - één vertegenwoordiger van de vier Duits-Nederlandse Euregio's in het programmagebied (Sjaak Kamps, secretaris van Euregio Rijn-Waal)
4. Ten behoeve van de uitwerking van het samenwerkingsprogramma INTERREG VI en de uitvoeringswerkzaamheden werden door de begeleidingsgroep INTERREG VI vier werkgroepen ingesteld, te weten:
 - werkgroep Vereenvoudiging projectstructuren
 - werkgroep Versnelling (richt zich op het verloop van processen)
 - werkgroep Digitalisering
 - Werkgroep Strategische initiatieven

In de werkgroepen zijn de Euregio's c.q. het respectieve regionale programmamanagement goed vertegenwoordigd. De EUREGIO in Gronau/Glanerbrug is in de werkgroep Digitalisering en via het programmamanagement in de werkgroepen Vereenvoudiging en Versnelling vertegenwoordigd. De werkgroepen beginnen overeenkomstig de opdracht van de begeleidingsgroep vanaf november 2018 met hun werk. In januari 2019 wordt het eerste tussentijdse resultaat van hun werk verwacht.

5. Het samenwerkingsprogramma INTERREG VI en de subsidiebepalingen moeten op 1 januari 2021 zijn goedgekeurd. Het tijdschema is zeer ambitieus.
6. Eind 2018 of begin 2019 moet een conferentie van alle belanghebbenden en betrokkenen aan Duitse en Nederlandse zijde plaatsvinden waarin potentiële initiatiefnemers en andere belanghebbenden uit het programmagebied hun inhoudelijke ideeën voor het programma INTERREG VI kunnen presenteren.
7. Er wordt momenteel volop gediscussieerd over de overweging in Brussel om grensgebieden die steun ontvangen aan te passen. Dat kan uitwerkingen hebben op de hoogte van de subsidiemiddelen voor Duitsland en Nederland.

Besluitvoorstel:

Discussie.

21: Vergaderschema 2019

Als **bijlage** treft u het vergaderschema 2019 aan.

Tijdens de vergadering van de EUREGIO-raad op 01-12-2017 zijn de vergaderdata voor 2018 en de eerste vergaderdata in 2019 goedgekeurd.

Omdat de vergadering van de INTERREG-Stuurgroep waarschijnlijk op 28-03-2019 plaatsvindt en de vergadering van de EUREGIO-raad vóór deze datum plaats moet vinden, zijn wij genoodzaakt de vergadering van de EUREGIO-raad van 05-04-2019 te verschuiven naar 22-03-2019. Om voldoende tijd tussen de vergadering van het Dagelijks Bestuur en de EUREGIO-raad te hebben, wordt derhalve de vergadering van het Dagelijks Bestuur verschoven van 11-03-2019 naar 07-03-2019.

Besluitvoorstel:

Goedkeuring van de vergaderdata.

22: Rondvraag